

Zygmunt Szymański, Józef Dorota i Eugeniusz Kulik. Pod koniec lat 60-tych utworzono Międzykółkową Bazę Maszynową, a w połowie lat 70-tych Kółko Rolnicze z Bereścia weszło w skład Spółdzielni Kółek Rolniczych w Grabowcu. Na pocz. lat 90-tych Kółko zostało ostatecznie zlikwidowane¹¹⁸.

Po kilkuletniej przerwie spowodowanej zniszczeniem wsi podczas II wojny światowej otwarto w 1948 roku we wsi 4-klasową szkołę, którą kierowali kolejno: Władysław Korkosz (1948-1955), Stanisław Tatys (1955-1961), Zbigniew Jaroński (1961-1963), Antoni Kalinuk (1963-1968), Tadeusz Potkański (1968-1993), Małgorzata Korzeniowska (1993-1999) i Jolanta Kidaj (1999-2001), a uczyli: Władysław Korkosz (1948-1977), Regina Król (1951-1952), Janina Pisiewicz (1952), Zbigniew Jaroński (1961-1963), Leon Bystrzanowski (1961-1963), Antoni Kalinuk (1963-1968), Irena i Zbigniew Pilusiowie (1963-1964), Bogusław Dałgan (1964-1965), Zdzisław Matczuk (1965-1969), Czesław Michałowski (1964-1966), Helena Buczko (1964-1966), Alina Górniak (1969-1996), Krystyna Wróbel (1984-2001), Krystyna Pelc (1969-1999), Małgorzata Bartosiewicz (1983-1988), Andrzej Bert (1983-1984), Janina Boczkowska (1991-1998), Mirosława Panas (1989-2000) i Jolanta Kidaj (1999-2001)¹¹⁹. Do 1977 roku szkoła jako 8-klasowa istniała tu samodzielnie, potem w latach 1977-1981 zmniejszono ilość klas do 4 i utworzono Punkt Filialny szkoły w Grabowcu, a jego kierownikiem został Tadeusz Potkański. W 1981 roku szkoła ponownie się usamodzielniała i zwiększono ilość klas do 8. W wyniku reformy oświaty w 1999 roku powstała tutaj szkoła podstawowa 6-klasowa, rok później pozostały klasy 0-3 i utworzono Punkt Filialny, a w roku 2001 szkołę ostatecznie zlikwidowano.

W budynku nieczynnej szkoły w latach 2005-2006 mieściła się siedziba charytatywnej fundacji „Brat” opiekującej się bezdomnymi. Jednak ze względu na nieuczciwość kierownictwa Fundacji (prezesem była Maria Parylak), która zalegała z płatnościami za czynsz umowę z gminą rozwiązano.

W okresie powojennym doszło w Bereściu do kilku istotnych wydarzeń społecznych i gospodarczych. W 1955 roku z inicjatywy Henryka Kulika, Bogusława Greniuka i Mariana Kucharuka zorganizowano jednostkę OSP. Pierwszym prezesem został Henryk Kulik, a następnie Zdzisław Kulik (1964-1965) i Marian Kucharuk (od 1965 r.). W 1955 roku zbudowano we wsi remizę strażacką, w 1972 roku jednostka otrzymała motopompę, a trzynaście lat

później samochód strażacki¹²⁰. Obecnie prezesem OSP jest Tadeusz Skrzypa.

Do ważniejszych inwestycji w okresie powojennym należy zaliczyć elektryfikację Bereścia w 1962 roku, a kilka lat później wybudowano we wsi murowaną kaplicę publiczną.

Obecnie Bereść można zaliczyć do średniej wielkości wsi. Według danych na koniec 2010 roku wieś wraz z Kol. Obliczynem liczyła 1312,09 ha powierzchni oraz 315 mieszkańców.

BRONISŁAWKA

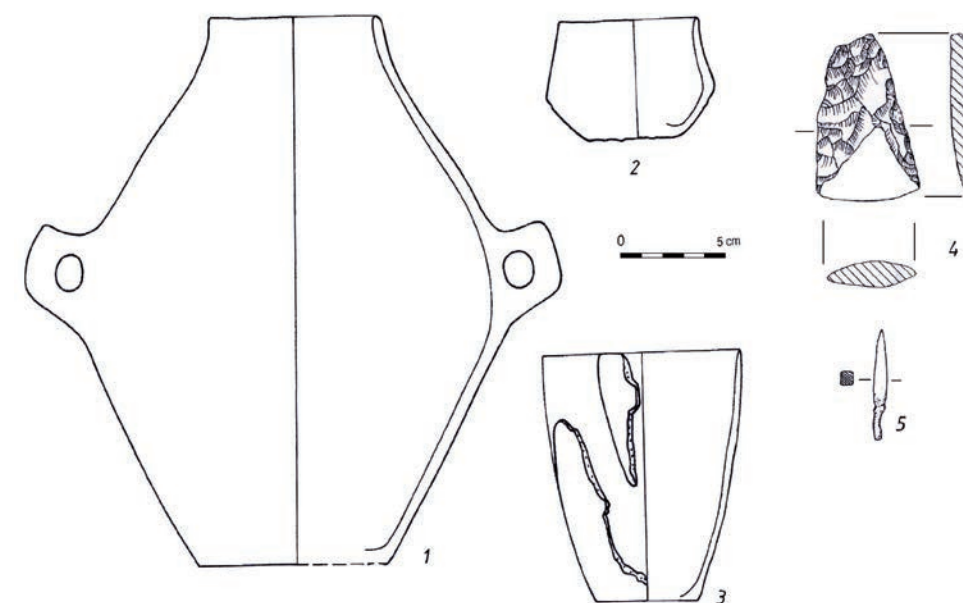
Wieś położona w środkowej części gminy Grabowiec, nad rzeką Kalinówką, w obrębie Działów Grabowieckich.

W wyniku badań powierzchniowych prowadzonych w 2000 roku w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) na terenie Bronisławki odkryto 10 stanowisk archeologicznych (punktów osadniczych)¹²¹. Najstarsze ślady osadnictwa ludzkiego pochodzą ze środkowego neolitu i można je łączyć z kulturą lubelsko-wołyńską (4700-3400 r. p.Chr.). Z tego okresu, obok fragmentów naczyń glinianych, pochodzi grób szkieletowy wyposażony w 5 glinianych naczyń. Został on odkryty podczas badań wykopaliskowych w 1971 roku prowadzonych na „Górze Zamkowej”¹²². Znacznie młodsza chronologicznie kultura amfor kulistych (3400-2500 r. p.Chr.) reprezentowana jest przez kilka fragmentów naczyń oraz krzemienne dłutko, starannie gładzone. Prawdopodobnie do jednej z tych dwu kultur należą odkryte fragmenty naczyń, fragment czworościennej siekiery krzemiennej i odłupek z gładzonej siekiery krzemiennej, określonych ogólnie na neolit. Ze schyłkowego neolitu pochodzi kilka fragmentów ceramiki oraz fragment toporka kamiennego, które można wiązać z kulturą ceramiki sznurowej (2900-2200 r. p.Chr.). Bogatsze osadnictwo zanotowano we wczesnej epoce brązu, a reprezentują je kultury: mierzanowicka (2200-1600 r. p.Chr.) i strzyżowska (1750-1600 r. p.Chr.). Z tego okresu, obok licznych fragmentów naczyń, zdobionych często odciskami sznura, pochodzą także: fragment rdzenia

¹²⁰ M. Skiba, Straże pożarne na Zamojszczyźnie, Zamość 1996, s. 37.

¹²¹ J. Kuśnierz, J. Niedźwiedz 2000, Dokumentacja obszaru AZP nr 87-87, archiwum WUOZ w Lublinie, Delegatura w Zamościu.

¹²² M. Supryn, Grabowiec pow. Hrubieszów, woj. lubelskie. Dokumentacja z badań archeologicznych przeprowadzonych na stanowisku „Góra Zamkowa”, Lublin 1972, mps w archiwum WUOZ w Lublinie, Delegatura w Zamościu.

Ryc. 20. Zabytki archeologiczne z Bronisławki: kultura lubelsko-wołyńska (1-3), mierzanowicka (4) oraz wczesne średniowiecze (5), wg M. Supryn 1972.

krzemiennego oraz siekierka krzemienne o przekroju soczewkowatym. Na kilku kolejnych stanowiskach znaleziono fragmenty naczyń kultury trzcinieckiej (1600-1200 r. p.Chr.), a na jednym z nich dodatkowo fragment krzemiennego sierpa i okruch krzemienno. Kilkanaście dalszych ułamków naczyń pochodzi z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, a reprezentują one kulturę łużycką (1200-400 r. p.Chr.). Bardziej intensywne osadnictwo na terenie Bronisławki datowane jest na przełom er, kiedy liczne ułamki naczyń pozostawiła tutaj kultura przeworska (I w. p.Chr. – V w.).

Po długiej przerwie osadnictwo powróciło na teren miejscowości w IX wieku za sprawą ludności słowiańskiej. Ludność ta zbudowała nad rzeką Kalinówką gród obronny, który z czasem stał się zalążkiem osady w Grabowcu. Obok grodu powstało szereg osad otwartych, niewątpliwie powiązanych z nim gospodarczo. Ludność słowiańska pozostawiła po sobie bogate ślady w postaci licznych naczyń glinianych i ich fragmentów oraz wyrobów żelaznych: radlicy, sierpa, noża, grota do strzał oraz żelaznego krzyżyka¹²³.

Współczesna miejscowość powstała na początku XIX wieku w dobrach Grabowiec i początkowo zwana była Maydanem Grabowieckim. Dopiero w 1816 roku podczas wizytacji biskupiej w Grabowcu wymieniono ją jako Bronisławkę¹²⁴.

¹²³ M. Supryn, op. cit.

¹²⁴ M. Kaczmar, Dzieje parafii Grabowiec, Lublin 1968,

Ryc. 21. Herb Radziejowskich - Junosza, wg S. Górzyńskiego, J. Kochanowskiego, Herby...

Dobra grabowieckie w 1807 od rządu austriackiego kupił na licytacji za 78 701 zł reńskich Jan Terlecki (zm. 1821) herbu Sas, stolnik horodelski, żonaty z Antoniną z Terleckich i jeszcze w tym samym roku ofiarował je w posagu swemu zięciowi Feliksowi Radziejowskiemu herbu Junosza, żonatemu z jego córką Bronisławą (zm. 1836). Zapewne od imienia tej ostatniej miejscowość wzięła swoją nazwę.

Prawdopodobnie w 1817 roku dobra Grabowiec mps mgr na KUL-u, s. 28.

¹¹⁸ Informacja ustna p. Stanisława Korzeniowskiego.

¹¹⁹ Kronika SP w Bereściu.